

RIMSKI GROB, NAJDEN PRI SKARUČNI

F. Grafenauer

Od ceste Šmartno pod Šmarno goro—Vodice—Kranj se odcepi severno od Skaručne (po avstrijski specialki 1914, kota 327) poljska pot za Polje. Svet je od ceste k poti za Polje rahlo nagnjen, jugozahodno od nje pa neopazno valovit. 25—30 cm debeli humusni plasti, v doljnjih delih pomešani z ilovico, sledi debela plast lepe, čiste in temne ilovice neznane debeline

Sl. 1. Situacija vasi »Polje« pri Skaručni

(sl. 1). Pred vasjo Polje je bil na njivi Ingliča iz Skaručne, hišna št. 20 (sl. 2), pri poljskih delih odkrit rimski grob (28 m zahodno od poti za Polje in 7 m od meje Kovarjeve njive).

Grob je bil pokrit z okroglim, 10 cm debelim kamnitim pokrovom, 35 cm v premeru, ki je bil na sredi notranje, rahlo izdolbene strani v premeru 1 cm predrt. Ta pokrov je danes vzidan v temeljih nekdanje Ingličeve hiše. Pod pokrovom je bila velika fragmentirana temnorumenkasta posoda, napolnjena s pepelom. Visoka je 64 cm, največja širina 39 cm. Oblike je jajčasto-ovalne, s stožčastim masivnim podstavkom (verjetno del vinske amfore).

V posodi so bili sledeči predmeti:

1. Rumenkastozelena kroglasta steklena posoda, baje polna pepela (sl. 4). Višina 15 cm, premer ustja 20 cm, premer dna 25 cm. Danes zgubljena.
2. Bela steklenica stožčaste oblike. Višina 20 cm, premer ustja 2 cm in dna 6 cm.

3. 7,5 cm dolga človeška kost, proksimalni fragment tibiae.

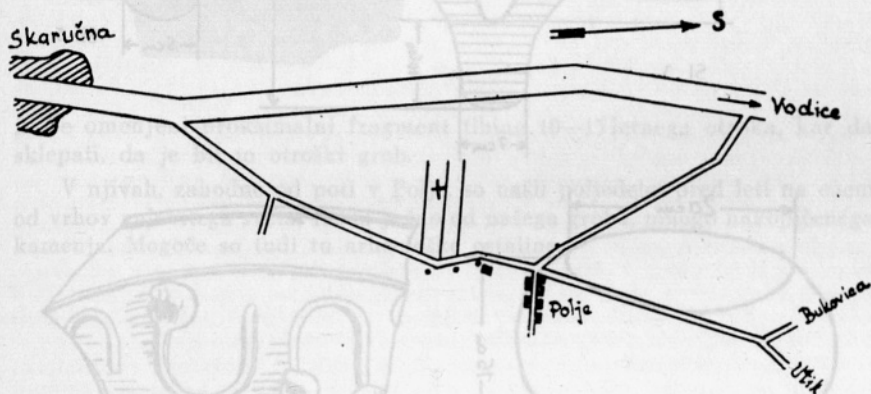
4. Oljenka iz rdečkaste žgane ilovice, okrašena s plastično girlando. Višina 2,5 cm, premer zgornjega dela 8,2 cm.

5. 9,5 cm dolg kos močno zarjavelega železa, del pasne spona pravokotnega preseka z zavitim obročkom na eni strani. Premer 1,5 cm.

6. Fragmenti posodice, imitacija terrae-sigillatae, prevlečene tudi z grafitom, izdelane iz fine gline ter ornamentirane s plastičnim ornamentom v obliki vitic (sl. 6). Velikost $2,4 \times 3,4$ cm in $2 \times 1,4$ cm.

7. Fragment druge podobne posodice (sl. 7); velikost $4,5 \times 5$ cm, ornamentirana z vbodi.

Poškodovano žaro z ostanki njene vsebine hranijo od novembra 1950. leta v zgodovinski zbirki XII. gimnazije v Št. Vidu nad Ljubljano (sl. 3).

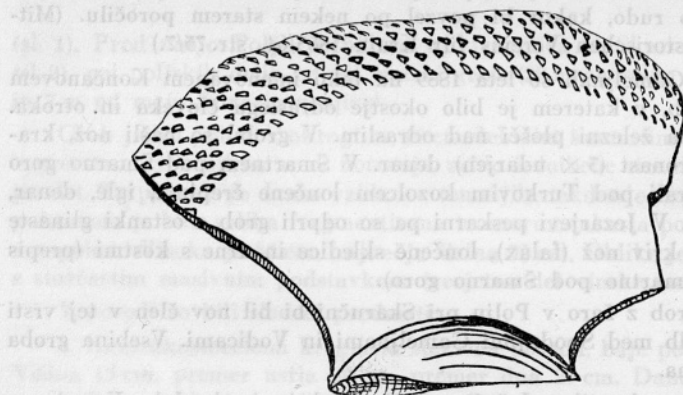
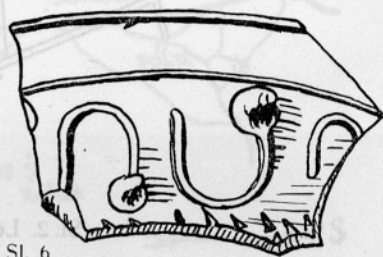
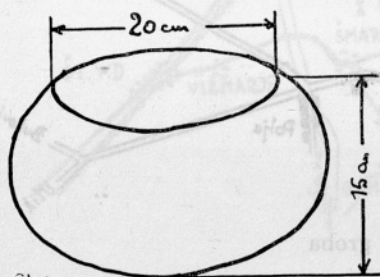
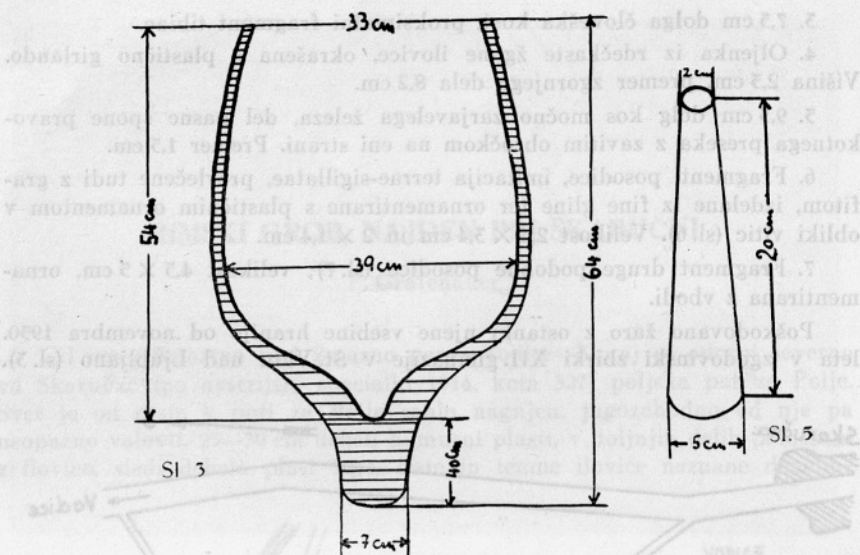
Sl. 2. Lega groba

V bližini naše lokalitete v Spodnjih Gameljnah so kopali in topili Rimljani železno rudo, kakor bi povzel po nekem starem poročilu. (Mitteilungen des historischen Vereins für Krain 1863/64, str. 75/7.)

V Zgornjih Gameljnah so leta 1889 na tako imenovanem Končanovem svetu odprli grob, v katerem je bilo okostje odraslega človeka in otroka. Otrok je ležal na železni plošči nad odraslim. V grobu so našli nož, kragulja, oglajen bronast ($3 \times$ udarjen) denar. V Šmartnem pod Šmarno goro so pred leti izorali pod Turkovim kozolcem lončene črepinje, igle, denar, verižice, podkev. V Jezarjevi peskarni pa so odprli grob z ostanki glinaste oljenke (Fortis), kriv nož (falax), lončene skledice in urne s kostmi (prepis farne kronike Šmartno pod Šmarno goro).

Naš plani grob z žaro v Polju pri Skaručni bi bil nov člen v tej vrsti arheoloških najdb med Spodnjimi Gameljnam in Vodici. Vsebina groba je relativno revna.

Po najdenih predmetih sodeč, je grob iz zgodnje rimske dobe. V grobu so se ohranile še štiri koščice, proksimalni fragment srednjega corpora tibiae

in že omenjeni proksimalni fragment tibiae 10–15 letnega otroka, kar da sklepati, da je bil to otroški grob.

V njivah, zahodno od poti v Polje, so našli poljedelci pred leti na enem od vrhov valovitega sveta, 150 m južno od našega groba, mnogo nakopičenega kamenja. Mogoče so tudi tu arheološke ostaline.